

โรงพยาบาลฟักท่า
ระเบียบปฏิบัติ
เรื่อง

การบ่งชี้ผู้ป่วยให้ถูกต้อง
(The Accuracy of patient Identification)

เอกสารเลขที่..... SOP-PCY-011-00 .....

	ชื่อ - สกุล	ลายเซ็น	วัน/เดือน/ปี
ผู้จัดทำ	นางสาวนิภาภรณ์ แก้วบุญมา		1 ต.ค. 63
ผู้ทบทวน	นางสุภาณี โสทัศน์		- 1 ต.ค. 2563
ผู้อนุมัติ	แพทย์หญิงพรสวรรค์ มีชิน		1 ต.ค. 2563

บันทึกการประกาศใช้ / ทบทวนปรับปรุงเอกสาร

การปรับปรุงครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	รายละเอียดการประกาศใช้ / ปรับปรุงเอกสาร

1. นโยบาย

	โรงพยาบาลฟักท่า Faktha Hospital	ฉบับที่ : 1 ^{rev} A
		หน้า 1 / 5 จำนวน 5 หน้า
ระเบียบปฏิบัติเลขที่ : SOP-PCT-011-00	วันที่เริ่มใช้ : 1 ธันวาคม 2563	
เรื่อง : แนวทางการบ่งชี้ผู้ป่วยให้ถูกต้อง	วันที่แก้ไข : 27 พฤศจิกายน 2563	
ทีม/งาน: ทีมนำทางคลินิก	ทีม/งานที่เกี่ยวข้อง : PCT	
ผู้จัดทำ : นางนิภาภรณ์ แก้วบุญมา	ผู้อนุมัติ : พญ.พรสวรรค์ มีชิน	

1. นโยบาย

โรงพยาบาลฟักท่ามุ่งมั่นให้บริการที่มีคุณภาพและปลอดภัยจึงได้จัดทำแนวการบ่งชี้ผู้ป่วยขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือให้บุคลากรในโรงพยาบาลฟักท่าปฏิบัติร่วมกันในการบ่งชี้ผู้ป่วยให้ถูกต้อง ป้องกันการเกิดความเสียหายและอันตรายที่จะเกิดกับผู้ป่วย

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อให้การบ่งชี้ตัวผู้ป่วยเป็นไปทิศทางเดียวกัน
- 2.2 เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการรักษาผู้ป่วยผิดคน
- 2.3 เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการใช้ข้อมูลหรือบันทึกข้อมูลการรักษาในเวชระเบียนผิดคน

3. ขอบเขต ระเบียบปฏิบัติตามเอกสารคุณภาพฉบับนี้ใช้สำหรับผู้ป่วยโรงพยาบาลฟักท่า

4. ผู้รับผิดชอบ เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลทุกหน่วยบริการ

5. คำนิยามศัพท์

การบ่งชี้ตัวผู้ป่วยหมายถึงแนวทางการระบุตัวผู้ป่วย ให้สามารถแยกแยะผู้ป่วยแต่ละคนได้ชัดเจน ทำให้การดูแลรักษาไม่ผิดคน

จุดเน้นการระบุตัวผู้ป่วย : ใช้อย่างน้อย 2 ตัวบ่งชี้ในการระบุตัวผู้ป่วย ซึ่งต้องทำในกิจกรรมดังต่อไปนี้ทุกครั้ง

1. การระบุตัวผู้ป่วยในการรับบริการ หรือการเข้ารับรักษา
2. การระบุตัวทารกแรกเกิด (Newborn)
3. การระบุตัวผู้ป่วยในการตรวจทางห้องปฏิบัติการ : การเจาะเลือดและเก็บส่งตรวจ (Specimen Collection) สำหรับการวิเคราะห์ทางคลินิก
4. การระบุตัวผู้ป่วยในการทำการผ่าตัด หรือการทำหัตถการ (Procedure)

เรื่อง แนวทางการบ่งชี้ผู้ป่วยให้ถูกต้อง

6. แนวทางหลัก

1. กำหนดตัวบ่งชี้ 2 ตัวในการบ่งชี้ผู้ป่วยทุกครั้ง ดังนี้
  - 1.1 ชื่อ-นามสกุลผู้ป่วย (เต็ม) และ
  - 1.2 ที่อยู่ บ้านเลขที่ ตำบล ถ้ายังระบุไม่ได้ให้ถาม วัน เดือน ปีเกิด หรือ รูปภาพแสดงตัวผู้ป่วย (picture ID) ซึ่งจะต้องมีชื่อสกุลของผู้ป่วยอยู่ในรูป หรือ ใช้รูปถ่ายที่อยู่ในบัตร เช่น บัตรประชาชน ใบขับขี่ บัตรราชการ บัตรนักศึกษา พาสปอร์ต
2. ผู้ป่วยที่มีชื่อซ้ำ หรือ คล้ายกัน ให้ดูบ้านเลขที่ และเลขบัตรประชาชน 13 หลัก
3. ห้ามใช้หมายเลขห้องของผู้ป่วยที่ผู้ป่วยอยู่ หรือเตียงผู้ป่วย ในการระบุตัวผู้ป่วย
4. ให้ผู้ป่วยมีส่วนร่วมในการระบุตัวผู้ป่วยให้ถูกต้อง
5. ขั้นตอนการ ชี้บ่งตัวผู้ป่วย
  - ✓ คุณ.....ชื่อ-นามสกุล อะไร ค่ะ/ครับ
  - ✓ ขอทราบ ที่อยู่ บ้านเลขที่ ตำบล ด้วยค่ะ/ครับ

1. การระบุตัวผู้ป่วยในการรับบริการ หรือการเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล

- **กรณีรับบริการแบบผู้ป่วยนอก (OPD)**

แนวทาง :

1. ทำการระบุตัวผู้ป่วยโดยใช้อย่างน้อย 2 ตัวบ่งชี้ตามแนวทางหลัก และกำหนดให้ทำทุกขั้นตอนของการให้บริการ โดยต้องสอบถามผู้ป่วยโดยตรง ส่วนกรณีผู้ป่วยต่างชาติหรือมีข้อจำกัดในการสื่อสาร ให้บ่งชี้โดยตรวจสอบข้อมูลจากญาติ หรือผู้ปกครอง และเทียบกับแฟ้มประวัติผู้ป่วย
2. กรณีที่ผู้ป่วยไม่สามารถสื่อสารได้ ผู้ป่วยเด็ก ผู้ป่วยต่างชาติ ไม่สามารถบ่งชี้ได้ด้วยตัวเอง ให้ญาติของผู้ป่วยมีส่วนร่วมในการระบุตัวทุกครั้ง

- **กรณีผู้ป่วยมาตรวจแต่ไม่สามารถตรวจสอบชื่อ นามสกุล และรายละเอียดเกี่ยวกับ ตัวผู้ป่วยได้ เช่น ผู้ป่วยไม่รู้สีกตัว**

แนวทาง :

1. กำหนดให้ ใช้ชื่อและนามสกุลสมมติ ตามเพศที่แท้จริงของผู้ป่วย ดังต่อไปนี้
  - กรณีผู้ป่วยเป็นผู้ชาย กำหนดให้ใช้ชื่อว่า
“ชายไทย หรือชายต่างชาติ ไม่ทราบชื่อ ไม่ทราบนามสกุล”
  - กรณีผู้ป่วยเป็นผู้หญิง กำหนดให้ใช้ชื่อว่า
“หญิงไทย หรือหญิงต่างชาติ ไม่ทราบชื่อ ไม่ทราบนามสกุล”
  - กรณีผู้ป่วยเป็นเด็กผู้ชาย กำหนดให้ใช้ชื่อว่า
“เด็กชายไทย หรือเด็กชายต่างชาติไม่ทราบชื่อ ไม่ทราบนามสกุล”
  - กรณีผู้ป่วยเป็นเด็กผู้หญิง กำหนดให้ใช้ชื่อว่า
“เด็กหญิงไทย หรือเด็กหญิงต่างชาติ ไม่ทราบชื่อไม่ทราบนามสกุล”
2. ทั้ง 4 กลุ่มนี้ ให้ใส่เลขประจำตัวผู้ป่วย (HN) เป็นลำดับตามระบบโรงพยาบาล

เรื่อง แนวทางการบ่งชี้ผู้ป่วยให้ถูกต้อง

- **กรณีนอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาล** ให้ใส่ป้ายชื่อมือผู้ป่วยก่อนเข้านอนในโรงพยาบาลทุกราย

แนวทาง :

1. ป้ายชื่อมือ หรือป้ายชื่อเท้า ของผู้ป่วยจะประกอบด้วยข้อมูล ดังนี้
  - 1.1 ชื่อ นามสกุลผู้ป่วย (เต็ม) และ
  - 1.2 วัน เดือน ปีเกิด และ
  - 1.3 เลขประจำตัวผู้ป่วย (HN)
2. ผู้ป่วยในทุกรายต้องสวมป้ายชื่อมือตลอดเวลาที่อยู่โรงพยาบาล
3. ทำการระบุตัวผู้ป่วยโดยใช้อย่างน้อย 2 ตัวบ่งชี้ตามแนวทางหลักในทุกขั้นตอนการให้บริการ
4. ให้ดูชื่อ นามสกุล และวัน เดือน ปีเกิด ที่ป้ายชื่อมือหรือชื่อเท้าของผู้ป่วย เทียบกับแฟ้มเวชระเบียนผู้ป่วยเสมอ
5. มีการตรวจสอบโดยการ Double check ทุกครั้ง ในกรณีต่อไปนี้
  - 5.1 การให้ยา HAD
  - 5.2 การให้เลือดและส่วนประกอบของเลือด มีการตรวจสอบก่อนให้เลือดที่ Counter พยาบาล โดยพยาบาล 2 คน และมีการตรวจสอบซ้ำที่ข้างเตียงผู้ป่วย โดยพยาบาล 1 คน และญาติ/ผู้ดูแล 1 คน ดังนี้
    - คำสั่งการให้เลือด
    - Group/ Rh ใน OPD card
    - ใบคล้องถุงเลือด/ ป้ายติดถุงเลือด
    - ป้ายท้ายเตียง/ ป้ายชื่อมือ/ สอบถามชื่อสกุล
6. ห้ามใช้หมายเลขห้อง หมายเลขเตียง ในการระบุตัวผู้ป่วย

หมายเหตุ ก่อนบันทึกข้อมูลลงป้ายชื่อมือ ต้องตรวจสอบด้วยตัวบ่งชี้ ได้แก่ ชื่อ นามสกุล วัน เดือน ปีเกิด และ เลขประจำตัวผู้ป่วย (HN) ก่อนทุกครั้ง

2. การระบุตัวทารกแรกเกิด (Newborn)

เป้าหมาย : ลดความผิดพลาดในการระบุตัวทารกแรกเกิด

แนวทาง :

1. ให้ใช้อย่างน้อย 2 ตัวบ่งชี้ คือ ชื่อ-นามสกุลของมารดา หรือ ชื่อ-สกุลของทารกแรกเกิด และวัน เดือน ปีเกิดของทารกแรกเกิด
2. เจ้าหน้าที่ห้องคลอดเตรียมป้ายชื่อมือ หรือชื่อเท้า 2 เส้น ประกอบด้วย
  - ป้ายชื่อมือเส้นที่ 1 เป็นของมารดา ซึ่งระบุชื่อ-สกุล และวัน เดือน ปีเกิด ของมารดา
  - ป้ายชื่อมือเส้นที่ 2 เป็นของทารกแรกเกิด ซึ่งระบุชื่อ-สกุล และวัน เดือน ปีเกิด ของทารกแรกเกิด
3. ถ้าเป็นฝาแฝด ให้ระบุคำว่า ลำดับที่ 1 ลำดับที่ 2 นำหน้าคำว่าบุตรคุณ.....
4. ทำการทวนสอบข้อมูลป้ายชื่อมือของทารกกับมารดา เมื่อมารดายืนยันความถูกต้องแล้ว ให้เตรียมป้ายชื่อมือของทารกวางไว้ใน crib ที่ใช้สำหรับรับเด็ก
5. เมื่อทารกคลอด ให้พยาบาลระบุเพศ ของทารก ในป้ายชื่อเท้าเพิ่ม และให้ **ผูกชื่อเท้าข้างขวาของทารกแรกเกิด** จากนั้น**อุ้มให้มารดาตรวจดูเพศของทารก**
6. เมื่อทารกมาถึงหอผู้ป่วยหลังคลอด เจ้าหน้าที่หอผู้ป่วยหลังคลอดต้องตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

3. การระบุตัวผู้ป่วยในการตรวจทางห้องปฏิบัติการ: การเจาะเลือดและ เก็บสิ่งส่งตรวจ (Specimen Collection) สำหรับการวิเคราะห์ทางคลินิก

เป้าหมาย : ลดความผิดพลาดในการตรวจวิเคราะห์ และรายงานผลการตรวจวิเคราะห์สิ่งส่งตรวจ ทางห้องปฏิบัติการ
จุดเน้น : เพิ่มความแม่นยำและถูกต้องในการระบุตัวผู้ป่วย และการระบุสิ่งส่งตรวจของผู้ป่วย

แนวทาง

1 การบ่งชี้เมื่อทำการเจาะเลือด

- 1.1 ติดสติ๊กเกอร์ที่ระบุชื่อ นามสกุล และเลขประจำตัวผู้ป่วย (HN) ของผู้ป่วย ที่ tube เลือด ที่เตรียมไว้ และให้ทวนสอบสติ๊กเกอร์นั้นด้วยตัวเองก่อนการเจาะเลือด
- 1.2 ก่อนเจาะเลือด เจ้าหน้าที่ผู้เจาะเลือดต้องสอบถามชื่อ นามสกุล บ้านเลขที่ โดยสอบถามกับผู้ป่วยโดยตรง แล้วตรวจกับหลักฐานที่ระบุตัวผู้ป่วยกับใบ request หรือแฟ้มผู้ป่วย หรือป้ายชื่อมือของผู้ป่วย
- 1.3 เมื่อเจาะเลือดเสร็จ ให้ใส่ specimen ที่ได้ ลงใน tube ที่เตรียมไว้ตามข้อ 1) โดยทำต่อหน้าผู้ป่วย
- 1.4 ให้ตรวจสอบคุณภาพสิ่งส่งตรวจ

2.การบ่งชี้เมื่อเก็บสิ่งส่งตรวจอื่นๆ

- 2.1 ก่อนเก็บสิ่งส่งตรวจ เจ้าหน้าที่ที่สอบถามชื่อ นามสกุล และวัน เดือน ปีเกิด โดยสอบถาม กับผู้ป่วยโดยตรง แล้วตรวจกับหลักฐานที่ระบุตัวผู้ป่วยกับใบ request หรือแฟ้มผู้ป่วย หรือป้ายชื่อมือของผู้ป่วย
- 2.2 ติดสติ๊กเกอร์ที่ระบุชื่อ นามสกุล และเลขประจำตัวผู้ป่วย (HN) ที่ tube หรือภาชนะ ที่เตรียมไว้ และให้ผู้ป่วย ทวนสอบสติ๊กเกอร์นั้นด้วยตัวเองก่อนการเก็บสิ่งส่งตรวจ
- 2.3 เมื่อเก็บสิ่งส่งตรวจเสร็จ ให้ใส่ specimen ที่ได้ลงในภาชนะที่เตรียมไว้ต่อหน้าผู้ป่วย

3.การชี้บ่งสิ่งส่งตรวจ ที่ห้องปฏิบัติการ

1. เจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการทำการตรวจสอบสติ๊กเกอร์ที่มีชื่อ นามสกุล และเลขประจำตัวผู้ป่วย (HN) ของสิ่งส่งตรวจ ให้ตรงกับในระบบคอมพิวเตอร์ หรือ ใบ request ในทุกขั้นตอน
2. กรณีพบความไม่ถูกต้องในการระบุตัวผู้ป่วย ห้องปฏิบัติการต้องปฏิเสธการตรวจนั้น และติดต่อหน่วยงานที่ส่งตรวจ จนกว่าจะได้รับการแก้ไขให้ถูกต้องจากหน่วยงานที่ส่ง

เรื่อง แนวทางการบ่งชี้ผู้ป่วยให้ถูกต้อง

4. การบ่งชี้ผู้ป่วยในการทำการผ่าตัด หรือหัตถการ

เป้าหมาย : ป้องกันความผิดพลาดในกระบวนการผ่าตัด

จุดเน้น : มีความถูกต้องในการบ่งชี้การผ่าตัด ป้องกัน

- ผ่าตัดผิดคน (Wrong Patient)
- ผ่าตัดผิดข้าง (Wrong Site)
- ผ่าตัดผิดหัตถการ (Wrong Procedure)

แนวทาง**1. กรณีการทำผ่าตัดและหัตถการ**

- การบ่งชี้ตัวผู้ป่วย ให้ทำการระบุตัวผู้ป่วยอย่างน้อย 2 ตัวบ่งชี้ตามแนวทางหลักเสมอ คือ ชื่อ นามสกุล และ ที่อยู่ บ้านเลขที่ ตำบล หรือ วัน เดือน ปีเกิด
- มีการระบุตำแหน่งที่ต้องการทำหัตถการให้เข้าใจตรงกันก่อนทั้งผู้ป่วยกับผู้ให้การรักษาทุกครั้ง กรณีผู้ป่วยเป็นเด็กต้องสอบถามผู้ปกครองและต้องได้รับการยืนยันก่อนรักษาทุกครั้ง ส่วนผู้สูงอายุถ้ามีญาติมากับผู้ป่วยจะให้ญาติช่วยสอบถามและยืนยันอีกครั้ง

2. กรณีการทำหัตถการ “การผ่าฟันคุด”

- มีการระบุตัวผู้ป่วยก่อนทำทุกครั้งด้วยตัวบ่งชี้ผู้ป่วย “ชื่อ-สกุล” กับ “ที่อยู่”
- มีการระบุตำแหน่งที่ต้องการผ่าฟันคุด จะระบุซี่ฟัน หรือบริเวณที่มีปัญหาด้วยการให้ผู้ป่วยใช้กระจกส่องช่องปากเพื่อระบุซี่ฟัน/ บริเวณที่มีปัญหาให้เข้าใจตรงกันก่อนทั้งผู้ป่วยกับผู้ให้การรักษาทุกครั้ง กรณีผู้ป่วยเป็นเด็กต้องสอบถามผู้ปกครองและต้องได้รับการยืนยันก่อนรักษาทุกครั้ง ส่วนผู้สูงอายุถ้ามีญาติมากับผู้ป่วยจะให้ญาติช่วยสอบถามและยืนยันอีกครั้ง

7. ตัวชี้วัด :

1. ร้อยละของการเกิดการระบุตัวผู้ป่วยผิดพลาด
2. อุบัติการณ์การผ่าตัดผิดคน ผ่าตัดผิดข้าง ผ่าตัดตำแหน่ง ผ่าตัดหัตถการ